

ת"פ 27594/05/18 - מדינת ישראל נגד ראובן גולן

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 27594-05-18 מדינת ישראל נ' גולן

בפני	כבוד השופטת - נשיאה עינת רון
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	ראובן גולן

החלטה

לפניי בקשת הנאשם לביטול כתב האישום שהוגש נגדו, בשל העובדה כי המאשימה לא אפשרה לנאשם לקיים הליך שימוע בהתאם לדרישה הקבועה בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב 1982.

רקע עובדתי:

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של פגיעה בפרטיות, עבירה על הוראות סעיף 5 לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א 1981.

על פי עובדות כתב האישום, ביום 10/3/2017, ביקרה המתלוננת במרכז קניות בנס ציונה.

במועד זה, בשעה 10:30 לערך, נכנסה המתלוננת לשירותי הנשים בקניון. תאי השירותים בקניון מופרדים במחיצה שאינה מגיעה עד לתקרת התא. מיד לאחר מכן, נכנס הנאשם לשירותי הנשים, התכופף והסתכל מבעד לרווח שבין דלת השירותים לתקרת התא על המתלוננת עושה את צרכיה. משהבחינה המתלוננת בפניו של הנאשם, החלה לצעוק והנאשם נמלט מהמקום.

טענות הנאשם:

הנאשם שוחרר לפני כשבוע מאשפוז של שלושה חודשים במרכז לבריאות הנפש בנס ציונה והתקבלה חוות דעת בעניינו, אשר קבעה כי הנאשם כשיר לעמוד לדין. לב"כ הנאשם השגות לעניין חוות הדעת.

לטענת ב"כ הנאשם, יש להורות על ביטול כתב האישום, בגין אי קיום חובת השימוע כנדרש בחוק. אין מחלוקת כי בתיק קיים מכתב יידוע, ואולם, מבדיקה שנערכה עולה כי אין אינדיקציה כי אכן המכתב נשלח ו/או טופל, לפיכך, החובה לא קוימה.

ב"כ הנאשם טען כי יש צורך ממשי לקיים שימוע, שלא בדיעבד. מדובר בעבירה ישנה, הנאשם חולה ששוחרר רק

לאחרונה מאשפוז. כל אלה יכולים להשפיע על ההחלטה שלא להגיש נגדו כתב אישום. פתוחה האופציה בידי המאשימה, אם תחפוץ, להגיש כתב אישום מחדש לאחר שיתקיים הליך השימוע.

האינטרס האישי של הנאשם, גובר על האינטרס הציבורי שיפגע מעיכוב נוסף בשמיעת התיק. עוד לטענתו, קיים שיהוי בהגשת כתב אישום, כאשר העבירה בוצעה במרץ 2017 ואילו כתב האישום הוגש כעבור שנה וחודשיים.

לטענת ב"כ הנאשם, הבקשה לביטול כתב אישום מועלית כיום, מאחר שבמרבית הדיונים הקודמים בעניינו של הנאשם, הנאשם היה מאושפז ו/או לא אותר ולא היה דיון לגופו של עניין. עוד ציין כי שוחח עם ב"כ המאשימה וטען בפניו כי מכתב היידוע לא מופיע בחומר הראיות.

טענות המאשימה:

אכן, אין מחלוקת בין הצדדים, כי הניסיון לאתר את מס' הדואר הרשום שמופיע על גבי המדבקה, לא מעלה תוצאות באתר דואר ישראל. אלא, שהמכתב נשלח בפברואר 2018, ורק היום, 5/8/20, מעלה הנאשם בקשה לביטול כתב האישום, בשל כך שלא נערך שימוע, ולמאשימה אין כל יכולת להתחקות אחר השתלשלות האירועים ולדעת מה ארע עם המכתב.

ב"כ הנאשם מייצג את הנאשם מזה פרק זמן ממושך, לפיכך, אין כל מקום להעלות את הטענה כיום, ויש לדחות את הבקשה לביטול כתב אישום.

עוד ובזהירות הנדרשת, טען ב"כ המאשימה, כי לאור נתונים הקיימים בפניהם, גם לו היה נערך שימוע, סביר כי כתב האישום היה מוגש, אלא אם היו קיימות טענות ראייתיות ששורשן של דברים, שלא מוכרים למאשימה.

לעניין המצב הפסיכיאטרי של הנאשם, הוצא צו אשפוז בבית משפט השלום ברחובות, ביום 26/4/20, בגין עבירה שבוצעה ביום 7/4/20. דהיינו, הנאשם נבדק אצל הפסיכיאטר בסמוך למועד ביצוע העבירות. חוות הדעת בענייננו, נערכה כשלוש שנים לאחר ביצוע העבירות וממילא, אין יכולת לפסיכיאטר המחוזי ו/או לכל פסיכיאטר אחר, שיוכל להעריך את מצבו הנפשי של הנאשם, במועד האירוע.

הנאשם כשיר דיונית לעמוד לדין.

דין והכרעה:

חובת היידוע וזכות השימוע מעוגנות בסעיף 60א לחסד"פ הקובע כהאי ליסנא:

"[...] (א) רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי העניין, כי קיימת מניעה לכך.

(ב) ...

(ג) ...

(ד) חשוד רשאי, בתוך 30 יום מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לרשות התביעה כאמור בסעיף קטן (ב), בבקשה מנומקת, להימנע מהגשת כתב אישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה פלונית, פרקליט המדינה, פרקליט המחוז, ראש יחידת התביעות או מי שהם הסמיכו לכך, לפי העניין, רשאים להאריך את המועד האמור."

סעיף 60 א' לחוק סדר הדין הפלילי שכתרתו: **"יידוע על העברת חומר חקירה לתובע בעבירת פשע"** מטיל על רשויות התביעה אליהן הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע, חובה לשלוח הודעה על כך לחשוד (סעיף קטן (א)).

החשוד רשאי לפנות בבקשה מנומקת בכתב לרשות התביעה ולהימנע מכתב אישום (סעיף קטן (ד)) והרשות רשאית להזמין את החשוד להציג בפניה את טיעונו בעל פה (סעיף קטן (ח)).

הסעיף מדבר על הליך בן שני שלבים, השלב הראשון - חובת היידוע, הקובע שמחובת רשות התביעה ליידע חשוד בעת קבלת חומר חקירה ובטרם הגשת כתב אישום, כי חומר החקירה הועבר אליה.

והשלב השני - מתן זכות השימוע, הקובע את זכותו של חשוד לפנות בכתב לרשות התביעה, תוך 30 יום מקבלת ההודעה, בבקשה מנומקת להימנע מהגשת כתב אישום נגדו.

נקבע כי זכות השימוע הינה זכות יסודית ומהותית אשר אי קיומה עלול להוות, בנסיבות מסוימות, מניעה להגשת כתב אישום או להגשת כתב אישום שונה.

במסגרת בג"צ 554/05 רס"ר שרה אשכנזי נ' מפכ"ל המשטרה, פ"ד ס (2) 299, התייחס כבוד השופט לוי לזכות הטיעון כזכות הנגזרת מעקרונות המשפט המנהלי וציין:

"[...]בגדרי השימוע ניתנת לנפגע זכותו לשטוח את טענותיו במלואן, ועל הגורם המחליט להאזין לדברים בנפש חפצה, ומתוך נכונות להשתכנע ככל שבדברים יש ממש. זוהי זכות הטיעון, שהיא מן הזכויות היסודיות במשפטנו."

הכלל הוא, שהליך השימוע ייערך טרם הגשת כתב האישום, בו תינתן לנחקר הזדמנות לשטוח בפני הרשות את טענותיו ולהציג את המידע המצוי בידיו לפני הגשת כתב אישום בעניינו.

בבג"צ 3495/06 הרב הראשי לישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה [פורסם בנבו] (ניתן ביום 30.7.07) (להלן גם: **"בג"צ מצגר"**) ציינה הנשיאה בייניש (כתוארה אז) כי זכות הטיעון הקבועה בסעיף 60 א לחסד"פ אינה מעוגנת בכלל הצדק הטבעי ובעקרונות יסוד של הליך מנהלי תקין, זכות הטיעון הקבועה בסעיף זה, קמה רק מכוח הוראתו המפורשת של המחוקק. עיקר הזכות הוא כי **"החוק מאפשר לכל החפץ בכך, לבקש, במגבלות מסוימות, לפני החלטה על**

העמדה לדין בעבירות מסוג פשע עריכת שימוע" (בג"צ 2678/07 נשיא המדינה משה קצב נ' היועץ המשפטי לממשלה, [פורסם בנבו] (ניתן ביום 23.4.07)).

טענות בדבר שלילת הזכות לשימוע, הן טענות "ההגנה מן הצדק" שכן, נטענת במסגרתם טענה של מחדל הרשות, וטענה לנזק שנגרם בגינו של המחדל, לכאורה, לנאשם בהליך הפלילי. לפיכך, ראוי להחיל על טענות אלה את מבחני הפסיקה.

בע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נגד איתמר בורוביץ**, [פורסם בנבו] (31.03.15), נדונו טענות מסוג "הגנה מן הצדק" ונקבע מבחן בן שלושה שלבים לבדיקת מחדלי הרשות לגבי נאשמים בהליך פלילי:

בשלב הראשון - על בית המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליך ולעמוד על עוצמתם.

בשלב השני - לבחון האם יש בקיום ההליך הפלילי, על אף הפגמים, כדי לפגוע פגיעה בתחושת הצדק וההגינות.

בשלב השלישי - בית המשפט יבחן האם ניתן לרפא את הפגם באמצעים מתונים ומידתיים, מאשר ביטול כתב האישום.

מובהר כי לא כל פסול או פגם בכתב האישום יביא לתוצאה של בטלותו. יש טעם והצדקה לביטול כתב האישום רק מקום שיש חשש של ממש:

"[...] שהנאשם קופח בהגנתו וריפוי הפגם על ידי תיקונו אינו מועיל, או מקום שבו לוקה כתב האישום באי חוקיות או שקיים ספק בדבר הגינותו של הדיון על פיו" (ראה: י' קדמי "על סדר הדין בפלילים" חלק ב', עמ' 942).

לעיתים, גם במקרים בהם הרשות אינה מיישמת את חובת היידוע וזכות השימוע, ניתן לרפא את הפגם על ידי קיום שימוע בדיעבד ובהסתמך על "דוקטרינת הבטלות היחסית", שמקורה במשפט המנהלי ואשר מיושמת גם בהליכים פליליים.

בע"פ 1053/13 חסן הייכל נגד מדינת ישראל, [פורסם בנבו] (23.6.13) נקבע:

"[...] השימוע נועד לאפשר לחשוד בעבירה מסוג פשע לשטוח את טענותיו לפני הרשות המוסמכת קודם שתחליט אם יש מקום להעמידו לדין. זכות השימוע מגנה על זכויות חשודים, ועשויה לייעל את מלאכת התביעה. ככל שיהא ביד החשוד לשכנע את התביעה שאין להעמידו לדין, תיחסך ממנו הפגיעה האינהרנטית הנלווית לאישום פלילי בעבירה חמורה. כך גם ייחסכו משאבי תביעה ושיפוט הכרוכים בניהולו של הליך פלילי. השימוע עשוי לחדד את המחלוקות בין הנאשם לתביעה ולייעל את ניהול ההליך; הוא אף עשוי לעודד הידברות בין התביעה להגנה בניסיון לגבש עסקת טיעון. מנגד, השימוע עלול לסרב את עבודת התביעה ולדחות את פתיחתו של ההליך הפלילי. כדי שיגשים את תכליותיו באופן מיטבי, יש לקיים את השימוע מראש. זהו

הכלל, וככל שאין טעמים לסתור, מן הראוי להקפיד עליו... החלטת התובע על העמדת המערער לדין היא החלטה מנהלית. בהחלטה זו נפל פגם שכן שימוע לא נערך קודם להגשת כתב אישום. אולם כלל ידוע הוא כי יש להבחין בין פגם בהליך לבין תוצאת הפגם. פגם משפטי מאותו סוג עשוי להוביל במקרים שונים לתוצאות שונות, לפי הנסיבות של כל מקרה ומקרה. מטבע הדברים, החלטת דוקטרינת הבטלות היחסית בנוגע לפגם משפטי בפעולת הרשות נעשית תמיד על רקע נסיבותיו הפרטניות של המקרה. דוקטרינה זו הוחלה גם בהליך הפלילי, כפי שנפסק בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 834, 776 (2005): "אכן, מקורו של עקרון הבטלות היחסית הוא במשפט המנהלי; אך כבר היו דברים מעולם, והעיקרון הוחל גם במסגרתם של הליכים פליליים [...]". מקל וחומר ניתן לכאורה להחיל את עקרון הבטלות היחסית על החלטה בתחום הפלילי שלפי מהותה היא בגדר החלטה מנהלית... (השוו גם: ע"פ 866/95 סוסן נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(1) 816, 793 (1996); רע"פ 2413/99 גיספן נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד נה(4) 684, 673 (2001)). כזו היא החלטת תובע בדבר העמדה לדין".

ובתפ"ח 1199/05 מדינת ישראל נגד פולנסקי [פורסם בנבו] (03.01.07), נקבע כך:

" [...] לכאורה, ניתן לתקוף ואף "לרפא" את הפגם של אי קיום חובת השימוע בעריכת שימוע בדיעבד, תוך תקווה שהמאשימה תתעלם מכתב האישום שהוגש ותשמע את הנאשם בנפשו חפצה כאילו לא הוגש כתב אישום ובמידה ותשתכנע כי יש בטענותיו ממש, תבטל את כתב האישום, זאת בהסתמך על דוקטרינת הבטלות היחסית המקובלת במשפט המנהלי ונעשה בה שימוש בהליכים פליליים".

בעניין גישות שונות אלו נחלקו הערכאות השיפוטיות בשאלה האם יש מקום לבטל כתב אישום או שמא להחיל את דוקטרינת הבטלות היחסית.

ההכרעה לגבי הסעד שיינתן לנאשם, שלגביו לא קוימו זכויות היידוע והשימוע, תיעשה אפוא, בהתחשב בנסיבות המקרה, על פי עומקו של המחדל שנעשה ומידת פגיעתו בנאשם, ובהתחשב בדרכים העומדות כאפשרות לריפוי המחדל.

עינינו הרואות כי המחוקק לא קבע כי הפרת חובת יידוע או פגיעה בזכות השימוע, יביאו לביטול האישום, החלטת התובע היא החלטה מנהלית. אם נפל פגם בהחלטת הרשות המנהלית, בית המשפט עורך הבחנה בין פגם בהליך לבין תוצאות הפגם. ההכרעה מתבססת על דוקטרינת הבטלות היחסית, כאשר הפסיקה אפשרה להחיל את הדוקטרינה גם בהליכים פליליים. במקרה כזה נבחנים נסיבות המקרה, חומרת ההפרה, דרך התקיפה והנזק שעלול להיגרם לאינטרס הציבורי. פגם משפטי מאותו סוג, עשוי להוביל במקרים שונים לתוצאות שונות.

מן הכלל אל הפרט:

לאחר שמיעת טענות הצדדים ועיון במסמכים שהוצגו, לא מצאתי כי במקרה זה, הפגם הינו מהותי ויורד לשורש העניין, כך שמתקיימת פגיעה קיצונית באמות הצדק, המצדיקה ביטול כתב האישום.

כתב האישום בתיק זה, הוגש ביום 13/5/2018, הדיון בו הועלתה הטענה, התקיים ביום 5/8/20, דהיינו כשנתיים וחודשיים לאחר שהוגש כתב אישום כנגד הנאשם, ולאחר שנערכו מספר דיונים בעניינו.

ביום 24/6/20, נערך דיון במעמד הצדדים, במסגרתו טען ב"כ הנאשם, כי הליך נוסף בעניינו של הנאשם, בבית משפט השלום ברחובות, הסתיים בהפסקת הליכים נוכח צו אשפוז, וב"כ הנאשם ביקש להפסיק את ההליכים בתיק זה. ב"כ הנאשם טען כי אין כל צורך לקבל חוות דעת פסיכיאטרית נוספת ואולם ב"כ המאשימה ביקשה חוות דעת עדכנית לתיק זה.

ביום 16/7/20 הוגשה חוות הדעת הפסיכיאטרית בעניינו של הנאשם, אשר קבעה כי המטופל לוקה במחלת נפש כרונית ושימוש בסמים, בשנת 2017, לא שיתף פעולה בטיפול ומעקב וחזר לשימוש בסמים, במקביל חזר להתנהגות עבריינית כולל מציצנות.

אין כל מידע על מצבו הנפשי של הנבדק בתקופת האירוע המיוחס לו, ולהערכת הפסיכיאטר המחוזי, לפי דפוס ההתנהגות האופייני לו לא פעל הנאשם תוך מחשבות שווא, תוך חוסר הבנה מה מותר ומה אסור, ידע להבדיל בין טוב לרע. ידוע שגם בתקופות של שימוש בסמים, התנהג בחוסר שיפוט, אך ידע ששימוש בסם עלול להחמיר את מצבו ובכל זאת בחר בזה. לאור האמור, הערכת הפסיכיאטר הנאשם היה אחראי למעשיו.

הצדדים אינם חלוקים כי אין כל אינדיקציה כי מכתב היידוע, הנושא תאריך 27/2/2018, אכן נשלח אל הנאשם, שכן לא קיים כל אישור באתר דואר ישראל. ב"כ הנאשם טען כי מעולם לא נתקל במצב בו לא ניתן היה להתחקות אחר דבר הדואר, ואולם לא הוצג לי כל אישור ו/או אסמכתא מטעם רשות הדואר, שלפיה המידע לא נשמר אך לתקופה קצובה.

דעתי אינה נוחה עם התנהלות ההגנה בתיק זה, נכון אמנם כי אין כל מניעה להעלות טענה מסוג זה בכל שלב של ההליך הפלילי, ואולם, הטענה הועלתה לאחר שהתקבלה חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו של הנאשם, אשר מצאה אותו כשיר לעמוד לדין. דומה כי ב"כ הנאשם בחר להעלות טענה זו, אשר היתה אמורה להיות טענה ראשונה על פני כל טענה אחרת, רק לאחר ששם ייבאו על טענה אחרת וזו - לא צלחה.

טענה זו ראוי היה להעלות בתחילת ההליך, או לכל הפחות ביום 17/4/2019, במועד בו התייצבו הנאשם ובא כוחו, ועתרו כי תוגש חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו של הנאשם.

ב"כ המאשימה, בהגנותו הרבה ציין, כי בזירות הנדרשת ובמכלול הנתונים הפרוסים בפני המאשימה, סביר, כי גם לו היה מתקיים שימוע וגם לו היה יבוטל כתב האישום כנגד הנאשם וייערך שימוע, המאשימה תגיש כתב אישום כנגד הנאשם. תוך שהדגיש כי המאשימה נכונה לשמוע את הנאשם כיום ולנסות להגיע להבנות במסגרת תיק זה.

בנסיבות האמורות, אני מוצאת כי לא נפל פגם בהתנהלות המאשימה במקרה זה, בוודאי לא כזה שניתן לרפאו רק

לאחר שיבוטל כתב האישום - ואני דוחה את הבקשה.

בהערת אגב יצוין, כי הנאשם לא עתר בבקשתו לקיום שימוע בדיעבד, יחד עם זאת, ככל שהנאשם עותר לפגישה כאמור, יפנה אל המאשימה בבקשה מתאימה בתוך 21 יום מהיום.

כאמור, הבקשה לביטול כתב האישום נדחית.

המזכירות תעביר החלטתי אל הצדדים.

ניתנה היום, כ"ז אב תש"פ, 17 אוגוסט 2020, בהעדר הצדדים.